ANTI-PESTPROTOCOL Amstelveen College

Update najaar 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord **3**

1. Pesten **4**

1.1. Wat is pesten? 4
1.2. Wat is digitaal pesten?
1.3 Hoe wordt er gepest? 4
1.4. De anti-pestcoördinator 5

2. De verschillende partijen en rollen **6**

2.1. De gepeste leerling 6
2.2. De pester 6
2.3. De meelopers 7

3. Het anti-pestprotocol **8**

3.1. Uitgangspunten 8
3.2. Vijfsporenaanpak 8
3.3. Preventieve maatregelen 9

4. Het stappenplan na een melding van pesten **10**

4.1. De mentor 10
4.2. De afdelingsleider 10
4.3. De taak van de docenten 10
4.4. De rol van de counselor 10
4.5. Het pestproject 11

Bijlagen:

Bijlage I Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten 12

Bijlage II Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling 13

Bijlage III Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest 14

Bijlage IV Draaiboek anti-pestprotocol 15

Bijlage V Tips voor mentoren na een melding van digitaal pesten 16

Bijlage VI Digitaal pesten voorkomen; tips voor leerlingen 17

Bijlage VII Handreikingen voor ouders die te maken krijgen met pesten 18

Voorwoord

Het Amstelveen College is een openbare school waar iedereen welkom is, ongeacht sociale, culturele of levensbeschouwelijke achtergrond. Actieve pluriformiteit is een kenmerk van het openbaar onderwijs. Dit betekent concreet dat je jezelf kunt zijn bij ons op school net zoals andere leerlingen dat ook mogen zijn.

Wij willen alle leerlingen een veilige omgeving bieden, waarin zij zich op een prettige en goede wijze kunnen ontwikkelen. Wij vinden het belangrijk dat iedere leerling op school kan en mag zijn wie hij of zij is.

Dit is het anti-pestprotocol van het Amstelveen College. Het bevat voorwaarden en activiteiten die pesten kunnen voorkomen en tevens een uitgebreid stappenplan bij geconstateerd pestgedrag. Dit protocol is bedoeld om alle betrokkenen te informeren over alles wat de school doet om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te creëren. Dit protocol is niet bindend, maar een leidraad voor het omgaan met pesten. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen.

Overal waar hij staat, kan ook zij gelezen worden.

Antipestcoördinator van het Amstelveencollege

Hester Kamsteeg (Hoofd leerlingondersteuning)
✉ hkamsteeg@amstelveencollege.nl
☎ 020-303 99 37

1. PESTEN

1.1. Wat is pesten?

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch gekwetst, beledigd, buitengesloten, bedreigd of geïntimideerd wordt. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Dat is ook de reden van dit anti-pestprotocol. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

1.2. Wat is digitaal pesten?

Digitaal pesten (of cyberpesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon. Digitaal pesten kan nog meer ongrijpbaar en/of harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet groter is. Tegelijkertijd komen kinderen meer in aanraking met digitaal pesten.

1.3. Hoe wordt er gepest?

Met woorden: vernederen, belachelijk maken schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, digitaal pesten	Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken	Achtervolgen: opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting: doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten	Stelen en vernielen: afpakken van kledingstukken, schooltas/spullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen	Afpersing: dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
Vormen van digitaal pesten: Pestmail (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen), stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haatmail (stalking), WhatsApp berichten of het bedreigen in chatrooms, ongewenst contact met vreemden, opslaan van beelden via webcam die misbruikt kunnen worden, gegevens stelen, hacken of instellingen aanpassen, uit naam van een ander pest-mail versturen,	Verschil digitaal/traditioneel pesten: Anonimiteit, nergens meer veilig, continu, over de hele wereld, laagdrempelig, geen feedback, harder en agressiever.	

aanmaken van fakeaccounts/haatprofielen. Ongewenst toevoegen van anderen aan Whatsapp groepen om reacties uit te lokken of vervelende berichten te kunnen sturen door de andere leden uit de groepsapp.		

Tussen plagerij en pesten loopt een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

1.4. Anti-pestcoördinator:

Op 1 augustus 2015 is de anti-pestwet in werking getreden. Dat betekent dat alle scholen vanaf dat moment een anti-pestmethode gebruiken. Scholen hebben dan een vast aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Op het Amstelveen College is het Hoofd Leerling Ondersteuning (HLO) tevens anti-pestcoördinator. De anti-pestcoördinator fungeert als aanspreekpunt voor mentoren, ouders en leerlingen in het kader van het anti-pestbeleid. Hij levert een actieve bijdrage aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten. Daarnaast fungeert hij als gesprekspartner op het gebied van sociale veiligheid en coördineert het anti-pestbeleid van de school.

2. De verschillende partijen en rollen

2.1. De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: schaamte, angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt, het probleem lijkt onoplosbaar en het idee dat je niet mag klikken.

2.2. De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters vaak ook een positieve blik op het gebruik van geweld.

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- om je 'groot, machtig en belangrijker' te voelen door een ander omlaag te drukken.
- om op te vallen, zo van: zie je mij wel, een vorm van aandacht zoeken eigenlijk.
- om je eigen mentale of emotionele nood te uiten. Bijvoorbeeld als de pester zelf kwetsbaar is, maar dat heel erg vindt. En om die reden een ander kind (die kwetsbaar is) gaat pesten.
- omdat een kind op school de naam 'pestkop' heeft en zich daar dan ook naar blijft gedragen, het lijkt dan een soort automatisme.
- Omdat kinderen die gepest zijn, in een andere situatie (andere klas, andere school) zelf gaan pesten: als ik zelf iemand pest, zal ik niet weer de klos zijn!
- Omdat kinderen die pesten thuis problemen hebben. Ze zoeken dan als het ware een uitweg om zich te ontladen.
- Vanwege een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie.
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde.
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers.

Maar waarom kinderen ook pesten, welke zwaarwegende redenen er ook zijn: Pesten is nooit goed te praten! Begeleiding kan ook nodig zijn om te leren ander gedrag aan te wenden. Soms weten kinderen (gewoon) niet dat ze zich ook op een andere manier kunnen gedragen.

2.3. De meelopers

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.
De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

<u>Gevolgen van pesten</u>

Pesten kan grote gevolgen hebben voor de gepeste (onzekerheid, faalangst, depressie, zelfdoding) en de pester (problemen met sociale relaties, positief tegenover het gebruik van geweld, heeft grotere kans in het criminele circuit terecht te komen).

<u>Het aanpakken van pesten</u>

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat binnen een vestiging en een onderwijsteam het beste kunnen aanpakken.

3. HET ANTI-PESTPROTOCOL

Volgens het *Nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten* (bijlage I) vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders. In het protocol is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze gaan aanpakken.

3.1. Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Met het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol (zie bijlage I) laten alle betrokken partijen zien, dat zij bereid zijn tot samenwerking om de problemen rond pesten aan te pakken.
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

3.2. De vijfsporenaanpak

Door het ondertekenen van het Nationaal onderwijsprotocol heeft de school zich verbonden aan de vijfsporenaanpak. Dit houdt in:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. De school heeft ook een beleid rond pesten. Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

2. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

Het aanbieden van hulp door de mentor, de afdelingsleider, de begeleider passend onderwijs (BPO-er) of de schoolmaatschappelijk werker.

3. Het bieden van steun aan de pester

Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester.

De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.

Wijzen op het gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag.
Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor, de afdelingsleider, de BPO-er of de schoolmaatschappelijk werker.

4. Het betrekken van de middengroep bij het pesten

De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen en die van de school hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

5. Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind. De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

3.3. Preventieve maatregelen

1. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het anti-pestprotocol. Er wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken wordt beschouwd, maar als hulp bieden of vragen.
2. In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen/ lessen kanjertraining/leefstijl. De leerlingen onderschrijven aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (het non-contract).
3. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer en de meelopers benoemd.
4. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt.

Voorbeeld van een non-contract, dit non-contract dient als basis en kan per onderwijsteam, leerjaar en/of klas worden aangevuld;

Contract “veilig in school”

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.
Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

1. Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet.
2. Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen.
3. Ik blijf van de spullen van een ander af.
4. Als er ruzie is, zoek ik iemand die de ruzie helpt oplossen.
5. Ik bedreig niemand, ook niet met woorden of digitaal.
6. Ik neem geen wapens of drugs mee naar school.
7. Ik gebruik geen geweld, ook geen digitaal geweld.
8. Als iemand mij hindert, vraag ik hem of haar duidelijk daarmee te stoppen.
9. Als dat niet helpt, vraag ik een docent of mijn mentor om hulp.

4. HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

4.1. De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage II en III. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De mentor neemt contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betrekt hen bij de oplossing;
3. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
4. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
5. Indien het probleem escaleert, meldt de mentor het gedrag aan de afdelingsleider van de leerling(en). Hij overhandigt de afdelingsleider het dossier met daarin de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt.
6. Indien het probleem escaleert (zie 4.1.5) worden de ouders/verzorgers op de hoogte gesteld en zo nodig betrokken bij het vinden van een oplossing.

4.2. De afdelingsleider

1. De afdelingsleider kan in onderling overleg, de rol van de mentor overnemen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk: - confronteren (zie bijlage III)
   - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
   - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij bepaald gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
5. Hij adviseert zo nodig, zowel aan de pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door de counselor.
6. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. Hij koppelt alle informatie weer terug aan de mentor.

4.3. De taak van docenten

De docenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren (bijvoorbeeld leerlingen aanspreken) en een melding doen bij de mentor om hulp en overleg in gang te zetten.

4.4. De rol van de begleider passend onderwijs (BPO-er)

- Hij ondersteunt, in overleg met het Hoofd Leerling Ondersteuning, waar nodig mentoren en afdelingsleiders tijdens de verschillende fasen in het proces.
- Hij biedt, in overleg met het Hoofd Leerling Ondersteuning, op vrijwillige basis individuele begeleiding aan de pester en de gepeste.
- Hij kan waar nodig een inbreng hebben tijdens de mentorlessen.

4.5. Het antipestproject

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij er door de school ertoe verplicht om individueel een programma te volgen. Dit vindt plaats in de eigen tijd en dus niet tijdens schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling. De ouders worden van dit project op de hoogte gesteld en melden aan de school of het programma daadwerkelijk gevolgd wordt.

A. Schorsing

Wanneer het verplichte antipestproject geen blijvende vruchten afwerpt, volgt een schorsing van een dag. Als er ook daarna geen verbetering geconstateerd wordt krijgt de pestende leerling een langere schorsing, dit in overleg met de afdelingsleider en/of een van de conrectoren onderwijs.

B. Verwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen koppig blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan verwijdering. In overleg met andere scholen wordt er gekeken naar een plek.

Het hierboven weergegeven stappenplan is een algemene leidraad; als een interventie succes heeft, kunnen vervolgstappen achterwege blijven. Het in het stappenplan genoemde traject bij aanhoudend pesten is geen automatisme; per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

Bijlage I

NATIONAAL ONDERWIJSPROTOCOL TEGEN PESTEN

Het Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten beoogt via samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken en daarmee het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van kinderen daadwerkelijk te verbeteren.

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (330.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen (55.000) in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem leiden tot de noodzaak van een aanpak door alle opvoeders van jongeren, in het bijzonder door de ouders en door de leerkrachten.
2. Het management dient, om een passend en afdoend antwoord te vinden op het probleem pesten, uit te gaan van een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders, medewerkers van de school en leerlingen, gebaseerd op afgesproken beleid dat gericht is op deze samenwerking.
3. Alle betrokkenen bij de school (management, medewerkers, leerlingen, ouders) wensen een samenwerking, zoals bedoeld onder 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en levend te houden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich daarom het volgende te doen:
    - een aanpak via en het werken volgens de ‘vijfsporenaanpak’:
    - het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de zwaarte van het probleem;
    - een gerichte voorlichting aan alle ouders van de school;
    - het aanleggen van - voor iedere persoon aan de school verbonden - toegankelijke, goede informatie over het probleem pesten, met als speciaal aandachtspunt informatie voor de leerlingen;
    - het beschikbaar stellen van geld waarmee wordt bekostigd: de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen en andere activiteiten voor ouders en voor de aanschaf van boeken en andere informatie;
    - samenwerking te zoeken en afspraken te maken met andere scholen in de buurt over de aanpak van het pesten;
    - het delen van de opgedane ervaringen met andere scholen.
5. De ondertekenaars verklaren zich in principe bereid tot deelname aan een tussentijdse evaluatie door de school binnen drie jaar.

Naam en plaats van de school:
Getekend namens:

- Leerlingenraad:
- Ouderraad:
- Medezeggenschapsraad:
- Centraal Management Team:
- Handtekeningen leerlingenraad:

Bijlage II

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET DE GEPESTE LEERLING

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?
- Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:
    - Hoe communiceert de leerling met anderen?
    - Welke lichaamstaal speelt een rol?
    - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
    - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Bijlage III

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET EEN LEERLING DIE PEST

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden heeft degene die het gesprek aangaat zich er van overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag.
Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.
Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag dat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.
Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de counselor (op vrijwillige basis)

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).

Bijlage IV

DRAAIBOEK ANTI-PESTPROTOCOL

De onderstaande punten zijn de stappen in het draaiboek van het anti-anti-pestprotocol.

1. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en schoolregels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het anti-pestprotocol. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden aan de mentor en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
2. De leerlingen in de onderwijsteams van klas 1 (en indien gewenst 2) ondertekenen het contract “Veilig in school”. In onderling overleg geven de leerlingen en de mentor het contract een zichtbare plaats.
3. In de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen/ lessen kanjertraining/leefstijl. De leerlingen onderschrijven aan het eind van deze les(sen) een aantal samen gemaakte afspraken (zie 2).
4. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
5. Van de gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in het leerlingvolgsysteem van zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt.
6. Incidenteel pestgedrag wordt door de mentor besproken met de leerlingen, zowel met de direct betrokkenen als met de klas; indien de situatie zich ervoor leent, kunnen leerlingmediators worden ingeschakeld.
7. Als het pestgedrag doorgaat, nodigt de mentor de ouders/verzorgers van de pestende leerling(en) en de gepeste(n) uit, bespreekt de problematiek met hen en stelt een handelingsplan op (non-contract). Hij meldt dit aan de studiecoördinator/onderwijsteamleider. Dezen stellen het betreffende onderwijsteam op de hoogte van de situatie en van de gemaakte afspraken in het handelingsplan.
8. Indien nodig verwijst de mentor, in overleg met de afdelingsleider de pestende leerling(en) en/of de gepeste leerling(en) door naar de BPO-er van de afdeling of het Hoofd Leerlingondersteuning. Daarna volgt de normale procedure van een aanmelding
9. Indien interne maatregelen en afspraken geen effect sorteren, wordt er door de onderwijsteamleider gezocht naar een passende oplossing.
10. In het uiterste geval wordt er door de afdelingsleider, in samenspraak met de ouders/verzorgers gezocht naar een andere onderwijsplek.

Bijlage V

Tips voor mentoren na een melding van digitaal pesten

1. Bewaar de berichten waarin het pestgedrag voorkomt. Vertel leerlingen hoe ze dat kunnen doen (afdrukken, selecteren en kopiëren, opslaan).
2. Blokkeer de afzender.
3. Probeer de dader op te sporen.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen
5. Verwijs de ouders zo nodig door. Er zijn twee telefoonnummers die ouders kunnen bellen met vragen; de onderwijstelefoon op 0800-5010 of de vertrouwensinspectie op: 0900-11131113.
6. Adviseer aangifte. In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van stalking en dan kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld. Zo nodig kan verwezen worden naar Bureau Slachtofferhulp (www.slachtofferhulp.nl, tel: 0900-0101).
7. Verwijs de pester en/of de gepeste door naar de BPO-er of het ondersteuningsteam wanneer verdere begeleiding nodig is.

Bijlage VI

Digitaal pesten voorkomen; tips voor leerlingen

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart e-mailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam/ nickname/ chatnaam op social media.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijst
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haatmail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt. Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?
- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om berichtjes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.

Bijlage VII

Handreikingen voor ouders die te maken krijgen met pesten

Informatie voor ouders van gepeste kinderen

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: schaamte, angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt, het idee dat het probleem onoplosbaar lijkt of dat het gezien wordt als klikken.

Wat kunnen signalen zijn?

- niet meer naar school willen;
- niets meer over school vertellen;
- slechtere resultaten op school dan vroeger;
- vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- vaak hoofdpijn of buikpijn hebben;
- niet willen gaan slapen, vaker wakker worden of nachtmerries hebben;
- niet alleen een boodschap durven doen;
- bepaalde kleren niet meer aan willen;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;

Wat ouders/verzorgers zelf kunnen doen:

- Als het pesten niet op school gebeurt maar op straat, kunt u contact zoeken met de ouders van de pester en vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen. Houd er wel rekening mee dat iedere ouder in principe voor zijn eigen kind opkomt en misschien het probleem gaat ontkennen.
- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Stimuleer uw kind om naar de mentor te gaan of neem zelf contact op met de mentor.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten.
- Maak aan uw kind duidelijk dat elk kind in principe de kans heeft om gepest te worden.
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrond-informatie en maak duidelijk dat het probleem zich niet oplost door er niet over te praten.
- Help uw kind zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Kijk mee met uw kind achter de computer en op zijn/haar mobieltje.

- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.
- Houd het niet stil, maar ***onderneem actie!!***

Informatie voor ouders van pestende kinderen

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Kijk mee met uw kind achter de computer en op zijn/haar mobieltje.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.

Informatie voor ouders van alle kinderen

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houd rekening met gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.